

Datum
5 mei 2020

Versie
V5

Uitvoeringsprogramma

Onderhoud secundaire wateren

Minder doen voor meer groen

Inhoud

Inhoud	3
Doel uitvoeringsprogramma	5
1 Inleiding	5
2 Verwijdering plantengroei	6
2.1 Onderhoud 1 keer per jaar (schouwsloten) (blauw)	7
2.2 Onderhoud meer dan 1 keer per jaar (schouwsloten) (oranje)	7
2.3 Onderhoud minimaal 1 keer per jaar, zonder schouw (grijs)	8
2.4 Onderhoud minder dan 1 keer per jaar (groen)	8
2.5 Verlanden (geel)	9
2.6 Nog niet ingedeeld (schouwsloten)(Blauw vlak)	9
3 Op diepte houden	9
4 Natuurbeschermingswet	10

Doel uitvoeringsprogramma

Het doel van het uitvoeringsprogramma “schouw” is om ‘sloottypen’ te onderscheiden, zodat bij een minder groot belang voor de water aan- en afvoer minder intensief onderhoud toelaatbaar is om de ecologische waarde/toestand te verbeteren of te behouden.

Het programma geeft ook invulling aan de uitgangspunten van de omgevingswet om grondeigenaren meer verantwoordelijkheid en vertrouwen te geven, ruimte voor eigen initiatieven en lokaal maatwerk.

1 Inleiding

Een uitvoeringsprogramma onderhoud als bedoeld in artikel 2.51 van de Keur AGV 2019 heeft uitsluitend betrekking op secundaire wateren. Dat zijn wateren waar de zorg voor het onderhoud berust bij de onderhoudsplichtigen en niet bij het waterschap. De zorg voor het onderhoud houdt, in de eerste plaats de plicht in om alle onderhoudsmaatregelen te treffen die nodig zijn om de goede staat en werking van de secundaire wateren te waarborgen. De gewenste onderhoudsmaatregelen zijn nader omschreven in Bijlage II bij artikel 3.3 van het Keurbesluit AGV 2019. In de tweede plaats houdt de zorg voor het onderhoud in dat de ecologische kwaliteit, zoals beschreven in de wet natuurbescherming en de doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water, wordt ontwikkeld of behouden.

In het uitvoeringsprogramma onderhoud wordt de gewenste regelmaat en wijze van uitvoering van de onderhoudsmaatregelen beschreven. Het uitvoeringsprogramma bevat geen nieuwe onderhoudsmaatregelen. Wel kan in een uitvoeringsprogramma worden afgeweken van de generieke onderhoudsafmetingen voor watergangen in Bijlage II bij artikel 3.3 van het Keurbesluit AGV 2019. In een uitvoeringsprogramma kan daarmee gebiedsgericht maatwerk worden geboden in die gevallen waarin de generieke voorwaarden praktisch niet uitvoerbaar zijn, of wanneer zij niet doelmatig zijn met het oog op een goede staat en werking van het watersysteem.

Bij de schouw wordt rekening gehouden met het uitvoeringsprogramma, zie artikel 2.51 lid 1 van de Keur AGV 2019.

In dit uitvoeringsprogramma wordt beschreven:

1. het gebied waarop het uitvoeringsprogramma betrekking heeft;
2. de gewenste regelmaat en wijze van uitvoering van de onderhoudsmaatregelen, bedoeld in Bijlage II bij artikel 3.3 van het Keurbesluit AGV 2019, voor de daarbij aan te geven oppervlaktewaterlichamen, ondersteunende kunstwerken en overige objecten en werken in, langs, boven en onder oppervlaktewaterlichamen;
3. de gewenste doorstroombreedte van de daarbij aan te geven secundaire watergangen.

Dit uitvoeringsprogramma onderhoud voorziet in een omzetting van bestaande onderhoudsafspraken voor gebieden die zijn vastgelegd in ontheffingen, vergunningen of overeenkomsten.

Het uitvoeringsprogramma is een dynamisch document dat gebiedsgericht kan worden gewijzigd.

Het dagelijks bestuur van AGV heeft op 31 maart 2020 de uitgangspunten vastgesteld om te komen tot het uitvoeringsprogramma onderhoud secundair water.

2 Verwijdering plantengroei

De doelstelling om de ecologische kwaliteit te ontwikkelen of te behouden (Keur, artikel 2.26 onder c) vraagt vaak minder frequent slootonderhoud dan voor de borging van de doelstellingen voor de aan- en afvoer en de berging (Keur, artikel 2.26 onder a en b) .

Met generieke voorschriften kan een differentiatie in doelstellingen niet geregeld worden. In een uitvoeringsprogramma kan dat wel.

De mate waarin onderhoud nodig is hangt af van de noodzaak waarin de waterhuishoudkundige doelstelling van water aan- en afvoer en waterberging (lid a en b van artikel 2.27 van de Keur) achteruitgaat en hersteld moet worden tot de ruimte die er mogelijk is om de ecologische toestand te waarborgen.

Dat betekent dat minder (frequent) onderhoud mogelijk is als het waterlichaam:

- Van belang is voor slechts een individuele eigenaar en niet voor meerdere eigenaren;
- Een grotere afmeting (breedte) heeft dan de minimaal vereiste doorstroombreedte voor de aan- en afvoer;
- Mesotrofe verlanding een doelstelling is (in N2000-gebied);
- Geen functie heeft in de aan- en afvoer en/of waterberging in het gebied (geïsoleerde petgaten e.d.).

Of juist meer frequent onderhoud nodig is als:

- De watergang een beperkte afmeting heeft en plantengroei snel en in ruime mate de aan- en afvoercapaciteit belemmert en de doorstroombreedte/watergang een belang heeft voor meerdere eigenaren.

Om ervoor te zorgen dat het inzichtelijk is welk onderhoudsregiem geldt voor een watergang is ervoor gekozen de watergangen in te delen in 5 categorieën. Deze zijn op een kaart met een kleur zichtbaar gemaakt.

1. Onderhoud minimaal 1 keer per jaar schouwsloten (blauwe lijn)
2. Onderhoud meer dan 1 keer per jaar schouwsloten(oranje)
3. Onderhoud minimaal 1 keer per jaar (grijs)
4. Onderhoud minder dan 1 keer per jaar (groen)
5. Verlanden (geel)
0. Nog niet ingedeeld onderhoud minimaal 1 keer per jaar schouwsloten (blauw vlak)

Voor de aanwijzing van watergangen is getoetst of er vergunningen zijn verleend waarin slootonderhoud wordt voorgeschreven dat afwijkt van het keurbesluit AGV 2019..

Daarnaast is overleg geweest met diverse natuurorganisaties, landbouwcollectieven en LTO om te kijken welke watergangen in aanmerking komen voor een aangepast onderhoudsregiem. Deze watergangen zijn getoetst of de waterhuishoudkundige belangen van derden en het waterschap niet in geding komen door het aangepaste onderhoud regiem. De indeling zoals hierna benoemd en op kaart weergegeven, kan jaarlijks worden aangepast. De onderhoudsplichtige van een watergang kan bij Waternet een verzoek doen voor een aangepast onderhoudsregiem. Dit kan per mail naar schouw@waternet.nl. Wij nemen dan contact met u op om de mogelijkheden te bespreken.

2.1 Onderhoud 1 keer per jaar (schouwsloten) (blauw)

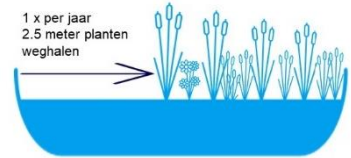
De watergangen (op de kaart met blauw aangegeven) hebben een belangrijke functie voor de aan- en afvoer van water en moeten minimaal 1 keer per jaar worden onderhouden. Watergangen die nog niet zijn ingedeeld in een categorie, vallen ook onder dit regiem.

Deze watergangen worden elk jaar geschouwd op de onderhoudsverplichting artikel 2.3. van de Keur AGV Deze schouw (najaar schouw) vindt plaats in de week waarin 1 november valt. Als 1 november op eind van deze week valt kan ervoor worden gekozen de schouw 1 week later te starten.

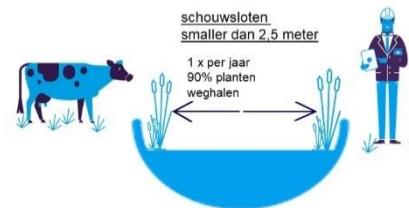
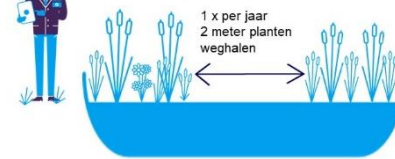
Aan deze onderhoudsverplichting wordt voldaan als het onderhoud is uitgevoerd voor de najaar schouw volgens de volgende richtlijnen:

1. In smalle watergangen 90% van de plantengroei is verwijderd of;
2. In brede watergang vanaf 1 kant over 2,5 meter breedte is geschoond of;
3. In brede watergang de middenstrook van 2 meter breedte is geschoond.
4. Dat verlandingen worden verwijderd.
5. De duikers vrij zijn van plantengroei, bagger en drijfvuil.
6. Het maaisel dat vrijkomt bij de onderhoudswerkzaamheden wat op de oever is gezet, direct af te voeren of verspreiden. Voor het herstel van de oever kunt u eventueel bagger gebruiken en deze op de oever aanbrengen. Spaart u daarbij de vegetatie.
7. Maaisel wordt op de insteek gezet, zodat het maaisel niet terugzakt in het water.
8. Maaisel dat bij onderhoudswerkzaamheden in secundaire wateren vrijkomt wordt binnen twee dagen na het maaien uit het water verwijderd.
9. Ecologische achteruitgang is/wordt voorkomen. Hiervoor kunt u adviezen vinden op onze website.
10. De regels geven ruimte om niet meer planten te verwijderen dan noodzakelijk. Wij willen u dan ook verzoeken om hier in het belang van de natuur gebruik van te maken.

Brede schouwsloten
Optie 2
Onderhoud vanaf 1 kant

Brede schouwsloten
Optie 1
Onderhoud in het Midden

2.2 Onderhoud meer dan 1 keer per jaar (schouwsloten) (oranje)

De watergangen (op de kaart met oranje aangegeven) hebben een zeer belangrijke functie voor de water aan- en afvoer van water en moeten meerdere keren per jaar worden onderhouden.

Deze watergangen worden 2 keer jaar geschouwd op de onderhoudsverplichting artikel 2.3. 1. De najaar-schouw, 2. De knelpuntenschouw. Als blijkt dat 2 keer per jaar schouw onvoldoende is dan kan er een extra schouw worden ingezet.

Aan deze onderhoudsverplichting wordt in ieder geval voldaan als het onderhoud is uitgevoerd volgens deze richtlijnen:

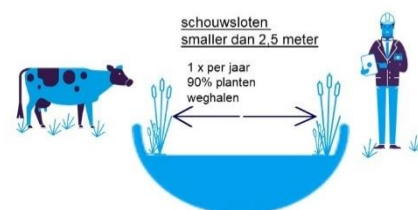
1. In de watergangen minimaal 90% van de plantengroei verwijderen.
2. Het maaisel dat vrijkomt bij de onderhoudswerkzaamheden op de oever zetten, direct afvoeren of verspreiden.
3. Dat verlandingen worden verwijderd.
4. De duikers vrij zijn van plantengroei, bagger en drijfvuil.
5. Het maaisel dat vrijkomt bij de onderhoudswerkzaamheden wat op de oever is gezet, direct af te voeren of verspreiden. Voor het herstel van de oever kunt u eventueel bagger gebruiken en deze op de oever aanbrengen. Spaart u daarbij de vegetatie.

Knelpunten
schouwsloten

Meer dan 1 x per jaar
90% meter planten weghalen

6. Maaisel wordt op de insteek gezet, zodat het maaisel niet terugzakt in het water.
7. Maaisel dat bij onderhoudswerkzaamheden in secundaire wateren vrijkomt wordt binnen twee dagen na het maaien uit het water verwijderd.
8. Ecologische achteruitgang is/wordt voorkomen. Hiervoor kunt adviezen vinden op onze website.
9. De regels geven ruimte om niet meer planten te verwijderen dan noodzakelijk. Wij willen u dan ook verzoeken om hier in het belang van de natuur gebruik van te maken.

2.3 Onderhoud minimaal 1 keer per jaar, zonder schouw (grijs)

Watergangen (op de kaart met grijs aangegeven) worden niet elk jaar gecontroleerd (schouw) omdat met de eigenaren is afgesproken dat ze later dan de periode van de najaar-schouw de sloten mogen onderhouden of als blijkt dat eigenaren jarenlang zich aan de onderhoudsverplichting houden en schouw daarom niet nodig is. Wanneer de eigenaar zich niet aan de onderhoudsafspraken houdt, wordt op de betreffende watergangen de schouw weer ingesteld. Er vindt op basis steekproeven een controle plaats op de onderhoudsverplichting. De onderhoudsverplichtingen voor het slootonderhoud zijn gelijk aan de schouwsloten (blauw en/of oranje)

2.4 Onderhoud minder dan 1 keer per jaar (groen)

De watergangen op de kaart met groen aangeven hebben voor de water aan- en afvoer geen belangrijke functie en hoeven daarom niet elk jaar te worden onderhouden.

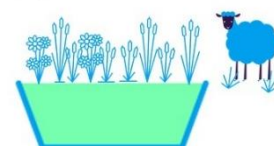
Als deze watergangen minder dan 1 keer per jaar worden onderhouden zijn de belangen van derden en het Waterschap voldoende gewaarborgd.

Deze watergangen zijn gelegen in natuurgebieden, maar ook in agrarisch of stedelijk gebied. Volgens de wet natuurbescherming en de Europese Kaderrichtlijn water mag niet meer vegetatie worden verwijderd dan nodig is om te voldoen aan de afvoer functie. Deze mogelijkheid voor "Groene sloten" geven hiervoor de ruimte. De watergangen hebben wel een bergingsfunctie en mogen daarom niet verlanden. De watergangen moet minimaal 1 keer per 3 jaar worden geschoond om verruiging en ecologische achteruitgang te voorkomen. Dit onderhoud kan gefaseerd worden uitgevoerd.

Aan deze onderhoudsverplichting wordt voldaan als ten minste 1 keer per 3 jaar het onderhoud is uitgevoerd volgens deze richtlijnen:

1. In de watergangen is dan 90% van de plantengroei verwijderd of;
2. De watergang is vanaf van 1 kant over 2,5 meter breedte is geschoond of;
3. De watergang de middenstrook van 2 meter breedte is geschoond (doorstroombreedte).
4. Dat verlandingen zijn verwijderd.
5. De duikers vrij zijn van plantengroei, bagger en drijfvuil
6. Het maaisel dat vrijkomt bij de onderhoudswerkzaamheden op de oever zetten, direct af te voeren of verspreiden.
7. Maaisel wordt op de insteek gezet, zodat het maaisel niet terugzakt in het water.

"Groene sloten"
Onderhoud 1 x per 3 jaar
gefaseerd planten
weghalen

8. Maaisel dat bij onderhoudswerkzaamheden in secundaire wateren vrijkomt wordt binnen twee dagen na het maaien uit het water verwijderd.
9. Ecologische achteruitgang is/wordt voorkomen.
10. De regels geven ruimte om in een deel de watergang de planten niet te verwijderen en wij willen u dan ook verzoeken om hier in het belang van de natuur gebruik van te maken.

2.5 Verlanden (geel)

Het gaat hier om watergangen of delen van watergangen (meestal petgaten, waarbij een sloot voor aan- en afvoer van water deels of geheel ontbreekt)¹ en die gelegen zijn in Natura 2000 gebied waar het beheertype mesotrofe ²verlanding is. Bij uitzondering vallen watergangen in Natuurnetwerk Nederland (NNN) of die anderszins een natuurfunctie hebben.

Deze watergangen (op de kaart met geel aangeven) mogen (mesotroof) verlanden omdat dit de doelstelling is van de natuurwetgeving.

De mesotrofe verlanding is een langzaam proces. De watergang of deel van de watergang blijft tot ver in de successiereeks van de mesotrofe verlanding haar functie voor waterberging in het gebied vervullen. Zodra het bergend vermogen van het gebied als gevolg van de mesotrofe verlanding verloren is gegaan moet de bergingscapaciteit van het gebied worden hersteld door in het waterlichaam waar de berging verloren is gegaan nieuw bergend wateroppervlak te realiseren.

2.6 Nog niet ingedeeld (schouwsloten)(Blauw vlak)

De meeste watergangen zijn nog niet ingedeeld in een van de categorieën. Het onderhoud moet worden uitgevoerd volgens de voorwaarden onder “Onderhoud 1 keer per jaar (schouwsloten)(blauw).

Voor watergangen die een minder belangrijke functie hebben voor de water aan- en afvoer bestaat de mogelijkheid om deze in een andere categorie in te delen.

De onderhoudsplichtige van een watergang kan bij Waternet een verzoek doen voor een aangepast onderhoudsregiem. Dit kan per mail naar schouw@waternet.nl. Wij nemen dan contact met u op om de mogelijkheden te bespreken.

3 Op diepte houden

Dit wordt op een later moment uitgewerkt.

¹ Geïsoleerde wateren vallen niet onder de werking van de Keur. Wateren zijn geïsoleerd als zij niet direct of indirect met elkaar in verbinding staan of kunnen staan met primaire of secundaire wateren en daarom geen samenhangend geheel vormen met het vrij aan het aardoppervlak voorkomend water.

² Verlandingsvegetatie van (matig) voedselrijk milieu

4 Natuurbeschermingswet

De Wet natuurbescherming, onderdeel soortbescherming, ziet toe op de duurzame instandhouding van dier- en plantensoorten in Nederland.

Door de in het programma opgelegde onderhoudsverplichting zou in strijd kunnen zijn met de flora en fauna die in wet worden beschermd. De waterschappen hebben om het voorgeschreven onderhoud mogelijk te maken een gedragscode vastgesteld [Link gedragscode](#). Door deze gedragscode te volgen voorkomen

onderhoudsplichtigen dat zij in overtreding zijn van de natuurbeschermingswet.

Let op: Als u meer onderhoud uitvoert, dan is voorgeschreven, kan het zijn dat u de natuurbeschermingswet overtreedt.

Meer informatie over de natuurbeschermingswet is te vinden op Infomil [Link infomil](#)

